

Politika nacijev prodira na jugo-vzhod brez vojne

ANGLESKI POSLANIK OZNACIL BOLGARIJO ZA "ŠKANDALOZNO" DEŽELO. JUGOSLAVIJA V OBJEMU OSISCA. — SOVjetska UNIJA MED BOLGARI IZGUBILA UGLED

Vsi, ki so ugibali, da Nemčija ne bo zasedala Bolgarije, ker ji tega Rusija ne dopusti, so bili v zmoti. To smo trdili že v prejšnjih številkah. Ko je bil Hitler s svojo armado za marširanje pripravljen, se mu je Bolgarija upognila kakor po hlevna putka. Vlada v Sofiji je nekaj časa oklevala — navidezno. A v resnici je že tedne prej pripravljala v svoje meje tišoč nemških "turistov" in "trgovskih potnikov", da so prevezeli njena vzletališča, transportni sistem in pripravili vse drugo potrebno za nemško invazijo. Ko je bilo vse gotovo, se je izvršila v nekaj urah.

Anglija izgubila bitko

S tem je Nemčija pomaknila svojo mejo dalje ob Črnom morju do turške in grške meje — brez vojne. Nova dežela ji je padla v naročje, ne da bi ji bilo treba pri tem izgubiti kahega vojaka.

Angleski poslanik v Sofiji, George V. Rendel, je bil razkazen. Toliko si je prizadeval, da bi Bolgarijo pridobil za neutralnost, pa je bil ves njegov trud zmanj. Kadar se angleški diplomati za kakšno stvar trudijo, niso skopii s podkupninami. Bolgariji so ponujali in jih dali "posojila", ki jih je vzel in se nato podala — Nemcem.

Poslanik Rendel je odšel iz Sofije šele ko jo je nemška armada že zasedala. Ko se je poslovil od bolgarskega premierja Bogdana Filova in njegovega ministra vrnjanj zadet Ivana Popova, jima je prečital svoj "protest", ki je bil tako oster, da je z njim "preskočil vse meje diplomatske etike". Nedvonomo mu je bilo žal napoved v milijonov funtov šterlingov, ki jih je vložil v Bolgarijo. Kajti namesto Anglije ima sedaj Nemčija koristi od njih.

"Barbarska dežela"

Ob poslavljaju jima je dejal, da je dolgo smatral Bolgarijo za "zapadno" deželo (western nation), to je, za civilizirano v smislu zapadne kulture. "A sem se uveril, da je barbarska, zavratna, sploh škandalozna brez primere..."

To še ni bilo vse, kajti predno je sedel v avto in se odprejal proti Istanbulu, jima je zalučil še tole: "Vsa leta, od kar sem tu, sem občeval z Bolgari kot da so civilizirani zapadni narod. A sedaj sem izprevidel, da je bilo to nemogoče, in da sem se ukanal."

Se noben diplomat velike, odgovorne svetovne sile se ni poslovil na tak način. Ob avtu angleškega poslanika so stali Nemci in se smehljali. Zmagali so in pomaknili fronto do angleške zaveznice Grčije in ob enem prišli do Sredozemlja, ki velja za življensko žilo angleškega imperija.

Kaj je z Rusijo?

Ne samo Anglija, tudi Rusija je z okupiranjem Bolgarije ogromno izgubila. Bržkone koncem konca veliko več, kot pa imperij Velike Britanije. Kajti dosedaj je veljalo Črno morje za rusko jezero, ki ga je zapirala le Turčija vsed svoje posesti Dardanel. A danes je Nemčija v Črnom morju sila, kakršne še ni bilo ob njemu, razen Rusije, nikoli poprej. Rumunski in bolgarski pristaši so sedaj v nemški posesti.

To industrijo kontrolira McCormickova družina. International Harvester Co. je unijam tradicionalno sovražna. Tako je bilo v času spora, ki se je uveljavil v zgodovini delavskih bojev s tragedijo na Haymar-

STAVKANJE POMENI TUDI BORBO!

V tovarnah Bethlehem Steel v Lackawanna N. Y., se je v stavki ježklarskih delavcev dogodilo nekaj "nemirov". Stavkarji namreč niso pustili, da bi kdo neupravičeno mogel na delo. Enega takih prizorov predstavlja gornja slika. Stavka je bila končana z vladnim posredovanjem.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Ameriška vlada je naročila Italiji, da naj zapre svoja konzulata v Detroitu, Mich., in v Newarku, N. J. Vrh tega, da naj italijanski diplomatski zastopniki v Washingtonu in konzularni uradniki potujejo le kamor morajo vsled svojih služb, ne pa vsekrizem. Začela pa je s to stvarjo Italija, ki je ukazala, da naj Zed. države ukinejo svoja konzularna uradna v Neapolju in Palermu, in pa da naj bodo ameriški diplomatici uradniki v Italiji čim več doma. S tem je italijanska vlada naredila vtis, da jih dolži špionasta. Tako tudi je. Kdor je dober konzul, ali poslanik, je tudi dober špion za svojo deželo.

Ubežni kralj Karol, ki je bil precej let absolutni vladar Rumenije, je imel srečo, da mu je beg ponovno uspel. Rumunski fašisti so zahtevali od Španije, da jim vrne Karlovo ljubico Magdu Lupescu. Karl se je upiral in postal s tem še on jetnik Španke vlade. A napitnine pomagajo tudi v Španiji. Tako se je 3. marca Karl usedel v svoj avto, z njim Magda, da gresta na "sprehod". Za njima je vozil v diskretni daljavi policijski avto. A kmalu je Karlov avto šel v dir, policijski pa ga ni mogoč dohajati. Sledil ga je do portugalske meje, a je bilo prepozno. Kajti ono kraj sta bila Karl in Magda že sprejeta, ker so bili njuni potni listi in drugi dokumenti v redu. Potni list za Portugalsko sta si preskrbeli pred pobegom iz Španije. V nji sta pustila le tri avte, nekaj

psov in prtljage, ter dolg v hotelu. Karl je brzojavil nazaj, da ga bo poravnal. Vse življene tega para je snov za filme. In pa za smešenje monarhizma.

Knez Pavle je bil na zaupenem obisku pri Hitlerju. Taki poseti so ukazani. Na njih dobre "priateljske" navodila, kako se jim je vesti, da se usoglasijo s svojimi deželami za nemški življenski prostor in v vojni Nemčije proti Angliji.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVŠKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor:	Frank Zaitz
Business Manager:	Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager:	Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Ford, vojna in unije

Nedavno je zastopnik enega izmed vodilnih južnjaških dnevnikov vprašal Henryja Forda, kaj je njegovo mnenje o sedanjih vojnih.

Vprašanje sploh potrebno ni bilo, če ne bi šlo za publicitet. Nikomur ni namreč skrito, da je Henry Ford prijatelj Hitlerjeve države.

"Sem odločno proti vojni," je dejal Henry v intervjuju. "Ampak če se jo nadaljuje, ne želim zmage nobeni deželi, nego izčrpanje vsem, ki so v nji udeležene. Potem pa se naj ljudje spamejajo, pomejajo z "war mongerji" in ustane — nov red po svoji uvidevnosti."

Isti Henry Ford ima vojno pred svojim pragom že par let. Gre se v nji radi unije. Potrošil je v borbi proti nji stotisočake, akor ne že milijone, ker hoče, da bo on diktator nad svojimi delavci, kakor je bil doslej. Je sicer "dober" zanje, kakor je "dober" na primer tudi Hitler.

Ford sovraži Anglijo na sličen način, in iz sličnih vzrokov, kakor Charles Lindbergh. A ker ne more odkrito reči, da želi zmago Hitlerju, si pomaga z izjavami, "naj udari kuga obe hiši".

In ker končno vendarle noče, da se bi ga smatralo za Hitlerjevca, vlije odlikovanju, ki ga je dobil od "firerja", pa pravi, da naj se Nemčija in Anglija le bijeta druga drugo, ljudstvo obeh pa naj potem z njunima vladama napravi ob koncu izčrpanja primeren obračun. Kar je tu rekel, je demagogija.

Ako je res zato, da naj ljudstvo odločuje, čemu pa se poslužuje v svoji industriji nacijskih metod enako ako ne celo bolj nego Hitler?

Maršal Petain, glavar "neokupirane" Francije, v posnemanju Hitlerja

"Neokupirana" Francija strada, ker mora "kooperirati" z Nemčijo in preživljati Hitlerjevo armado v okupiranemu delu bivše francoske republike. Nemški firer Francoze "tolaži", da je njihove mizerije — Anglija kriva. In pa oni, ki so se upali iti v vojno s tretjim rajhom.

Te "linije" se točno drži tudi poglavars neokupirane Francije, maršal Petain. "Poglavar" je namreč ime, ki si ga je sam izbral, ko je zavrgel republiko ter njeno geslo, "svoboda, enakost, bratstvo".

Maršal Petain gre v svrhu "moralnega pritiska" tu in tam na obisk po svoji deželi, da utrdi zaupanje vase. Kajti on je bil zmagovalec v prejšnji vojni pri Verdunu in je legendarni junak francoskega naroda.

Prve dni marca je šel na obisk v St. Etienne, ki je največji rudniški predel v neokupirani Franciji. Priblizujoč četrt milijona delavcev živi v njemu. Po naročiju iz Vichyja, kjer je sedež Petainove vlade, so mu morale ondote občine prideti čim slovesnejši sprejem, kar so storile, kajti Petain jim je več kot pa le junak iz bitke pri Verdunu. Skupno so ti proletarski revirji predili tudi shod in nagnali nanj ogromno maso ljudi.

Petain pa ji je govoril, kakor poroča iz Vichyja ameriški novinar Paul Ghali (poročevalc čikaških Daily News), da je Francija žrtev prošlosti. In da je francoski proletariat trpel zaradi razrednih interesov delodajalcev, ker se niso mogli poglobiti v socialne probleme ljudstva. Obljubil je uveljaviti zakone, ki bodo delavcem v korist ob enem pa je apeliral na iste delavce, na delodajalce in tehnikе, da naj "kooperirajo" z njim.

V čem? Kajpada, v sodelovanju za Hitlerjev fašizem, česar ni direktno omenil, niti ga ni nihče na to opozoril, ker vprašanja v totalitarnih državah na vladne ljudi niso dovoljena.

Stari maršal se je ob tej priliki skopal v svojem govoru tudi na socialiste. "Obljubljili so vam mir," je dejal, "kruh in svobodo; dati pa so vam vojno, mizerijo in poraz."

Masa, ki ga je poslušala, je baje ploskala. Leon Blum, katerega je Petain napadal, je v zaporu. Nekaj blivih uradnikov delavskega gibanja v Franciji se je spremenilo v renegate. Ampak tisti, ki so ostali zvesti svojim načelom, so z Blumom vred "izdajalc".

Tako deluje nacizem v Franciji, kot povsod, kjer zavlada. Čemu pa se ni maršal Petain zavzel za proletariat takoj po prejšnji svetovni vojni, ko je bila njegova slava prav tako velika kakor danes? Zakaj ni takrat nastopil proti "delodajalcem", ki povzročajo razredni boj?"

Kako to, da jim ni niti sedaj odvzel imovine, nego jim jo ščiti, delavce pa "tolaži" z nacijsko demagogijo, kar pomeni, da lastniki dobre svoje obresti, si ohranijo imovino in žive v izobilju, delavce pa se opaja z domoljubnimi frazami! Vrh tega pa se jih še posebno prepričuje, da so jim mizerijo, v kakršni žive, zakrivili — socialisti.

Petain je govoril "boljše kot socialist", bi rekel delavec, ki poraja le na gromovite besede, ne pa na njih pomen in akcije onih, ki jih govore. Kar Petain v bistvu dela, je zasušnjevanje francoskega ljudstva za nacizem.

Starodavni zakon znova uveljavljan in nato odpravljen

potomcem v izkorisčanje. Je pa še vedno dovolj državne zemlje.

Taka je južnoameriška demokracija in za to demokracijo braniti naj se ljudstvo naščudne?

Kakor vse ameriške države, je tudi Argentina mozaik vseh mogočih narodnosti, ki vsaj novejše generacije delujejo kulturno, zgodovinsko in politično po lastnostih, ki so jih od doma prinesle, ali ki jih propagirajo od tam od koder so prisile.

Najizrazitejši so v teh nacionalističnih podvetzljih vsekakor nemški priseljenci, ki se smatnajo že kar za narodno manjšino. Potem so jih v tem smislu, navdahnjeni od novih idej, prideli slediti nekateri Španci in Italijani. Ozadje vsega tega pa trdijo da je razdelitev Argentine v nemško, italijansko in špansko kolonijo. Seveda bi temu vzorcu sledile tudi druge južnoameriške države. Nekateri so mnem, da kaj takega ni mogoče, so pa tudi nasprotnega mnenja, katerim zadnjim se pridružujemo tudi mi.

Ti tudi politični vplivi so zelo močni. Izdajajo poleg za vsako narodnost v njihovem jeziku pisra dnevnik in revije, še poseben dnevnik pisran v kaseljanščini, to je španščini za Argentine, ter več revij. Sicr se argentinsko ljudstvo in niti priseljensko vobče ne ogreva za fašistične doktrine, a če bi jih domovina klicala na obrambo, bi jo branili tako kakor so Francozzi svojo. In prav bi imeli. Čemu bi narod, izkrivljan po tujih in domačih zemljolastnikih in denarnih mogotih, izkrivljeval za ne svoje kosti? Enkrat so se dali ljudje na raznimi blagoslovi spraviti na led, danes pa bi se ne dali več.

Kakor rečeno, te nesocialne in nevzdržne razmere pridno izrabljajo fašistični in nacistični elementi v svoje svrhe. Nekatni pa so jim domači zemljolastniki, židje in Angleži ter njih simpatičarji. Ljudstvo pa se kakor za prve tudi za druge ne ogreva ter navidez mirno čaka, kaj bo prinesla bodočnost.

Mnogi argentinski državniki in politiki, med njimi brez dvoma nekateri tudi iskreni, se resno zavedajo nevarnosti ter pozivajo narod na obrambo. Načodu pa ti patrioci klici ne gredo več do srca, kajti preverkat je že bil razočaran in se prav dobro zaveda svojega podrejenega položaja, čeprav tega javno ne pove, ker ne sme, a če bi kdo šel med ljudstvo na deželo ter slišal mnenje posredno od ljudstva samega, bi vedel kaj misli in namerava.

Bo že prišel čas in če vsa znamenja ne varajo, še prav kmalu, ko bo ljudstvo odločovalo: da bo zemlja onega, ki jo obdeluje in bo delavec delal zase in ne za druge.

Nikdo ne bo zanikal, da bi bil predsednik Zed. držav Roosevelt mnogo dobrega storil za severoameriški narod.

a vse to je le začasno, morda samo toliko časa, dokler bo on na vladu, kajti sistema ni spremenil, ki je praktično in socialno neuporaben in to je fundamentalno vprašanje, ki ga bo kakor drugod moralno ljudstvo tudi v Zed. državah rešiti, če si bo hotelo položaj resnično izboljšati ter si zagotoviti boljšo bodočnost.

Brez odprave današnjega krivitvenega sistema, srednje in južnoameriške države nimajo izhoda iz zagata kamor so zase vseles evropskih razmer.

Zadnji so poskusi onih, ki stavijo svoje kocke na zmago fašizma in nacizma na eni ter ta-

ko zveznični skozi ogromna polja, je polje tako dobro na vrednosti in sta tako oba zemljolastnika imela koristi, kajti domači zemljolastniki ni prodal vsega kompleksa angleški družbi, marved samo del. Kjer pa se družbi ni posrečilo po ugodni ceni kupiti zemlje, je pa cene na železnici zvišala, skozi tuja zemljišča, da je prisla do svojega na ta ali pa na oni način.

Zato tudi cene na argentinskih železnicah niso povsod enake. Seveda so nekateri argentinski zemljolastniki zelo srdijo na Angleže, ter v obrambo svojih interesov tudi katero zinejo proti njim, kar nekateri, ki ne poznojo pravega ozadja, tolmačijo nepravilno.

Po argentinskih zakonih more sicer zemljolastnik prideti zemljo poljedelcu, če jo je isti v stanu kupiti, a so cene tako visoke, da so zelo redki, ki imajo to srečo. Medtem pa imajo zemljolastniki že pokupljeno od države, pravzaprav pokradno. Kajti večinoma so se polasti prazne zemlje za časa, ko so bili v vladah. Tako so postalni njihovo svojstvo tudi velikanski kompleksi zemlje, ki bo prihranjena pa njihovim

mir in blagostanje vsem.

ALI VESTE?

Nemčija je napadla Češko, da jo je prehitela PRED napadom. Udrila je v Rumunijo radi SAMOOBRAMBE, nato v Bolgarijo, še prej na Norveško, Dansko, v Belgijo itd., zato, da je BRANILA...

Torej kamor gre Nemčija, je to edino vsled samoobrambe.

Resnične besede, ki so še zmerom resnične!

Sledče je iz knjige "Svetovna vojna in odgovornost socializma". Njen avtor je Etnia Kristan. Izdana je bila v času prejšnje svetovne vojne v zaldži Proletarca.

Odlomek, ki ga tu črpamo, se glasi:

Boj zoper socializem je imel svoje upodnosti, dokler je socialistična stranka vsega sveta izgledala kakor maloštevilna sekta, in se je ljudem, ki niso poznali sile gospodarskih zakonov, zelo, da zadostuje par bričen in par visle za zator vsega gibanja. Danes je pa to nevhaležno početje, kajti gospodarski pogoj, ki zahtevajo socializem, dozrevajo; in prav sedanjā vojna pospešuje razvoj — dejal bi — s čarovniščo.

Socializem prihaja. Ne zato, ker ga hočejo nekateri ljudje, ki se imenujejo socialisti, ampak zato, ker ga zahtevajo razmere; zato, ker ga potrebuje svet, ki si ne bo mogel po tej vojni več dolgo pomagati brez njega; zato, ker je dalo vojno delavskemu razredu veliko lekcijo; zato, ker si ne bude moglo države nabaviti niti sredstev za odplačevanje dolgov, še manj pa sredstev za nujna velikanska konstruktivna dela, če vztrajajo na podlagi privatnega kapitalizma; zato, ker bo vsele internacionih razmer po načelih socializma.

V U. M. W. of A. PO VOLITVAH NOBENIH POSEBNIH SPREMENEMB

United Mine Workers Journal z dne 1. marca t. l. objavlja uradno poročilo o izidu splošnega glasovanja v eksekutivo.

Volitve so bile končane sicer že 10. decembra 1940, toda števni odbor (International Tellers) je objavil uradne številke 1. marca. Njegovo poročilo je datirano z dnem 18. feb.

Glasov so prejeli:

John L. Lewis za predsednika	123,046
Philip Murray za podpredsednika	143,423
Thomas Kennedy za tajnika-blagajnika	141,652

Protikandidatov niso imeli. Značilno je, da je dobil Lewis manj glasov kakor Murray in Kennedy.

V druge odbore so bili izvoljeni: V nadzorni in poverilni odbor, William Foster, Archie V. Woods in Michael Medvitz. Za števce glasov, William Young, Joseph Woods in William J. Fuller.

John L. Lewis, ki je bil za predsednika UMW znova izvoljen (brez opozicije), in nekaj premogarjev, ki so glasovali za.

Za delegate na konvencijo CIO, John L. Lewis, Philip Murray, Thomas Kennedy, Van A. Bittner, Michael J. Kosik, John O'Leary, Mart F. Brennan in John Yourishin.

Vsi ti so dobili nihče ne več kot 90 tisoč glasov, kajti kandidatov je bilo mnogo, volilne pravice pa se je poslužilo samo okrog 150,000 premogarjev. Urad UMW večkrat pravi, da steje ta unija 700,000 članov. Volitev se je torej udeležil le razmeroma nizek odstotek rudarjev.

UMW ima pred sabo težavna vprašanja zaradi mehaniziranja obratovanja v rovih in pa ker je premog čezdaj bolj izpodriven. Na primer na železnicah in v kurivne namene v mestih, kjer ga nadomešča olje, gasolin, naravni plin in elektrika.

Posebno starejši premogarji so prizadeti, ker zanje ni dela nikjer drugje. Stotine in stotine kamp, ki so nekoč brstele življence, je sedaj zapuščenih in mnogo zaraščenih, ker rovi v njih že leta ne obratujejo.

Vendar pa se bo kopalo v tej deželi premoga tudi v bodoče gromne količine in UMW ostane ena izmed najvažnejših unij v ameriške delavskem gibanju.

Ne bo nič zaledlo!

"Jugoslavija ne sme prodati svobode!" vzklika "Ameriška Domovina" in nato v velikem okvirju na prvi strani oznanja, da je brzojavila jugoslovanskemu poslaniku Fotiu v Washington, naj se Jugosl

JONTES GELČ:

KRIK V KRAKOVSKI ULICI

(POVEST IZ LJUBLJANSKEGA PREDMESTJA)

(Nadaljevanje)

"No, potem boš za njo dobil tudi kaj deharja," je rekla mati.

"Ne te slike pa ne prodam, kar tako!"

"Trapa, čemu pa ti bo, denar pa boš dal sem, da bom kupili drva, drvarnica je prazna."

"Kaj še, tudi če jo prodam, ta denar že ne bo vaš, shramim ga za čase, ko bom šel v Zagreb na akademijo."

"Kako, trapa, saj imaš vendar službo, ženo in otroka, kaže se boš potem potikal okrog? Ali si že čisto zmešan? Nisi nič več pri sebi?"

"A, služba, saj me bodo itak reducirali prej ko slej!" Zlagal se je. To laž je imel naštudirana za vsak primer že delj časa. In zdaj je imel pač najbolj ugodno priliko, da je vodo napeljal na svjih mlin.

"Kaj, da boš frčal iz službe? Glej, če se kaj takšnega zgodi, da si med tem brž dobiš drugo službo. Še en sam dan te ne maram gledati doma. Misliš, da boš potem res sedel doma in te bom vse življenje redila? Menida sem že dosti žrtvovala zate, če sem to spravila tako daleč, da imaš toliko šol. Z očetom sva imela samo razrede ljudske šole. Ta je res dobra: najprej je dvajset let drgnil hlače po šolskih klepoh, zdaj pa bo spet zastonj doma posedal. Potem pa si misli še denar obdržati, in še za takšne neumnosti! Kar misli si! Če dobib za sliko denar, glej, da ga boš dal sem! In glej, da glede službe kako ureši! Da si zapomniš, to ti rečem!"

Laž, da je odslovil, bi se mu bila malodane posrečila, čeprav je bila žena v istem uradu v službi. Poprosil je le šefa najmu storu uslužbo in mu odpove. Vedel je, da mu bo šef ugodil, zakaj imel je nečaka maturanta, ki bi ga rad spravil v urad. Tako se je tudi zgodilo po njegovi želji.

Ni maral slišati, ko so ga kolegi pregovarjali, slišal je le svoje hrepenenje: proste roke bo imel. Delal bo svoje delo, hodil bo na sprehe velikih jasnih oči, poslušal bo zvonovne vaške cerkve in zbiral med kmečkimi kolovozi motive. Odrešen bo spet garašta. Kakor se je čez glavo zakopal v delo, tako bo zdaj spet enkrat po dolgem času zadihal globoko — užival bo prostost — lenošo. Ves ljubi dan, vsi ljubi dnevi bodo spet njegovi, kakor so bili v nekdajnih časih, ko je bil še študent. Delal je, garal res vse leto, toda ob počitnicah si je privoščil — ljubega počitka, da se ga je naužil, nasrkal kot pijanec za celih deset mesecov naprej in nazaj. Vse dni je preležal skrit v travi med Gradacico in poslušal, kako je doli v drugi čotfotata tetata Marijana po perlniku. Rad je bil kje v bližini perie in jih gledal, kako so se sklanjale nad vodo. Ze od

malega je rad hodil s tetom Marijanom, kadar je z lesenim perlnikom pod pazduho, s podvezanim krihom, v očetovih škornjih in z ogromnim čebrom na glavi odhajala k drugi prat. In medtem ko je poslušal tisto znano čotfotanje čof, čof, ko je Marijana tolkla s perlom po perlniku, je ležal kje na bregu v travi in vse ure gledal k pericom po zeleni strugi ali pa v nebo. Gledal je oblačke, kako so dobivali vsak trenutek novo obličeje. Medtem ko je gledal za belim kosmom oblačka je iz njega že zlezel bel pinč. Trenil je z veko v ga spet iskal. Ni ga našel vec. Tam nekje na nebu se je kobalila ogromna svina in pod njenim ogromnim visečim trebuhom so se prerivali pujski, krullili in iskali seskov. In že jih ni bilo več.

Takšne, tako lepe, da so ženske, se je začudil. Ta, ki je bila v oblakih, je bila bela kot mleko in mehka kot oblik, iz nje pa je poganjal rožnat marabu.

Tedaj se je hinavsko približal črn oblak, razkrečil je noge in roke in s spačenim smehljajem jo je potegnil k sebi, da jo je zagrnula gosta masa belih pen. In ko je odpril oči je sedel na oblakih mlačenici z debelo glavo. Prav tako preplašen je bil njegov obraz kakor je bil njegov, če so ga v šoli zmerjali z dudlo zato, ker je profesorju na dano vprašanje odral v eni sapi in do besedice tako, kot se je doma nadrdral iz knjige. Če mu je nenadoma nekje sredi stavka obtičala beseda, ker mu ni prisla na um, katera je ravno bila že v knjigi, tedaj jo je na stropu iskal. Že je jo snel in paternošter je šel spet dalje svojo pot, vse v eni sapi. Dobil je odlično. Zato pa je moral poslušati, kako so po razredu padale besede: pifler, lajnar. Vedel je, da so ta imena veljala njemu. Njegov kolega Trdina, ki ga je tudi on instruiral skozi vso gimnazijo, je tudi "piflar", ker pa je imel slab spomin, ni prisel do teh očitkov. Razlika med njima je bila ta, da je Trdina komaj da zdeloval, on pa je bil najboljši student, ki je zdeloval z najboljšim uspehom. Kljub temu ga niso prav nič bolj upoštevali kakor Trdino. "Cakajo, naj pusti tele šolske klopi, potem boste" videli, kaj bo dosegel v praktičnem življenju.

— Nič! Le štrebar bo ostal!" To so prerovali tovariši. Zena ni nič vedela o "odpovedi", čeprav je bila na istem oddelku. Niso jo imeli radi in so zato močali o resnicu. Držala so z njim, dasi so se mu krohotali. Že itak se jim je zdel prizemjen, pa čeprav je še tako pridno garal namesto njih. Zdaj se niti takrat niso čudili, ko je vzel Marijo za ženo.

No, izstop iz službe bi se bil končal samo še z jadikovanjem, da ni agilna teta Marijana na tihem sklenila, da se v

tej zadevi za nečaka z vso življensko močjo vrže v boj. Odpravila se je v urad z najboljšo voljo, da poprosi ravnatelja, naj fanta sprejme nazaj v službo. Šele pod močnim pritiskom je teti Marijani ravnatelj povedal resnico. Ko jo je zaradi njenega hreščanja in tuljenja vrgla ven, mu je energično pokazala hrbet, vzdignila krilo in se mogočno udarila po zadnjici.

Pripravljala je domov še vedno s stisnjennimi ustmi. Postavila je pred nečaka čeber, ki je bil vrzhan poln umazanega perila, vrgla na tla k čebri dober kos mila in zahreščala: "Misliš, da se boš sedaj igral s farbcami? Če hočeš, da boš žrl, boš tudi delal! Hočeš mogoče, da te bo redila tvoja baba? Kajpak, še sama zase komaj zasluži. Če bi delala z onga, potem biše se tebe lahko redila, a za tisto ni za nič. Kdo pa mara za takšen cekar. Tudi ti boš migal!"

Mogočno je zapihala še parkrat, stisnila usta, sive oči so bile trde kot jeklo, prsi pa so se ji sunkoma dvigale in padače. Visoko vzravnana, z ogromnim kuhinjskim nožem, s katem je rezala meso, je bila kot Judita ob uri, ko je odrezala glavo Holofernu. Klinar se je boječ oziral k oknu, kjer je delala in na vso moč je hitel menčati. Rad bi potolažil to mogočno, strašno ženo.

Menda sta molčala oba par ur, vsaj Klinarji se je tako zdelo. Končno pa, ko se je nbral v čebri že precejšen kup zmencanega perila, je opazil, da ga je tetar par minut gledala. Osupnil je. Ali ni Marijana smrknila, kakor da joče, ko je pohitela iz kuhinje ven?

"Na otrok moj, brž si splakni roke, pa požri tole. Pa pohiti, da ne pride katera ob ab."

Tudi Klinar bi kmalu zajokal, ko je slišal Marijanin božajoči usmiljeni glas, ki pa se mu je poznašlo, da je zajokan, ker je bil še bolj hrapav in nizek kot sicer.

Poslušno, kakor ko je bil še deček, je ubogal Marijano, spil četrčič včika in pojedel kranjsko klbaso z ogromnim kosom kruha. Ko je bil s tem gotov, je odšel nazaj k čebri.

Ko je prišla domov žena in je videla svojega moža sklonjenega nad čebrom, so se ji zasvetile oči. Prijela je moža za roko, mu vzela perilnik in ga odpreljala proč.

"Samo še enkrat naj te vidiš, da boš delal kaj takšnega! Vi Marijana in mati, pa samo še enkrat poskusita narediti z mojim možem kaj takšnega!" Klinar je osupil: nikoši še ni videl, da bi žena nastopila tako energično in obenem lepo. Da bi ona povedala en cel stavek, ne da bi poleg jecala in mencala, tega še ni doživel.

Cudno, tudi Marijana je bila tisto. Tiho pa ni bila mati in tako se je zgodilo, da je beseda dala besedo. In že je bil v hiši običajni vik in krik. Vse tri ženske so se drle druga na drugo. Klinar je močil. Nerodno mu je bilo zavoljilo Marijanu, ki je bila dobra z njim, nerodno pa mu je bilo tudi zavoljilo žene, ki se je potegnila za njegovo moško čast. Zginil je v drvarnico, priprl vrata in na skrivaj, da niso videli domači skozi kuhinjsko okno, tiho cepil drva.

Ker se mu je laž ponesrečila, se je bal, da ne bi s svojim delom razburjal razjarjenih hišnih duhov. Skusal je, da bi ugordil obema strankama. Ce ni bilo žene doma, je opravljal vse dela na vrtu in v hiši. Da bi slikal, na to pa nekaj časa še misliti ni upal. Toda bil je zadovoljen: tičal je v nekakšnem spokojnem čakanju.

(Dalej prihodnjic.)

Ako v vaši naselbini ni se kluba JSZ, pristopite vanjo kot član "at-large". Cianrina je \$1 na leto.

Nov ekonomičen avtomatičen vodni grelec ODSTRANI NEPOTREBNO DELO V ZVEZI Z GRETJEM SPOMLADI IN JESENIM

STOTINE jih danes uporablja avtomatične plinske grele, ker so pronašli, da jim ta čudoviti način prihrani na čas in delu v premijajočem vremenu. Preskrbite si vse podrobnosti o tem sedaj. Vprašajte po izredno nizkin cenah za gretje s plinom. Pišite ali kličite na vaš najbližji Public Service urad.

Public Service Company
of Northern Illinois

Preskrbi enakomerno temperaturo v nezahtevjem vremenu
Umeten za vrata fornerca in spremenljivo uporabo — odstrani se ga v par minutah in porabi zelo malo blina
samo \$49.50
Instaliran... vključivši avtomatični termostat kontrolnik Zmerni pogoj!

PROSLAVLJANJE ZMAGE

Eden glavnih voditeljev unije jeklarskih delavcev je Van A. Bittner (v sredini na tej sliki). Vodil je stavko v Lackawanni, N. Y., pri Bethlehem Steel Co. Unija je zmagała in slika predstavlja ovacije delavcev voditelju stavke.

NASPROTNIKI PODPORE ANGLIJI GROZE NADALJEVATI SVOJ BOJ, ČEPRAV SO V SENATU POGORELI

(Nadaljevanje z 1. strani.)

Da-l bo Anglija podporo plačala s teritoriji, ki jih nekateri kongresniki in senatorji zahajajo, ali je potegnil k sebi, da jo je zagrnula gosta masa belih pen. Visoko vzravnana, z ogromnim kuhinjskim nožem, s katem je rezala meso, je bila kot Judita ob uri, ko je odrezala glavo Holofernu. Klinar se je boječ oziral k oknu, kjer je delala in na vso moč je hitel menčati. Rad bi potolažil to mogočno, strašno ženo.

Menda sta molčala oba par ur, vsaj Klinarji se je tako zdelo. Končno pa, ko se je nbral v čebri že precejšen kup zmencanega perila, je opazil, da ga je tetar par minut gledala. Osupnil je. Ali ni Marijana smrknila, kakor da joče, ko je pohitela iz kuhinje ven?

"Na otrok moj, brž si splakni roke, pa požri tole. Pa pohiti, da ne pride katera ob ab."

Tudi Klinar bi kmalu zajokal, ko je slišal Marijanin božajoči usmiljeni glas, ki pa se mu je poznašlo, da je zajokan, ker je okupiral Hitler, liberalni lišti, velika večina 'newdealovcev' s predsednikom Rooseveltom na čelu, tradicionalni prijatelji Anglije in kajpadci tisti, ki bi s porazom Anglije trpeli na svojih gmočnih interesih. Unije AFL so bile v tej borbi za podprtje Anglije ne le materialne nego tudi ogromne moralne vrednosti posebno za delavstvo.

Ko je prišla domov žena in je videla svojega moža sklonjenega nad čebrom, so se ji zasvetile oči. Prijela je moža za roko, mu vzela perilnik in ga odpreljala proč.

"Samo še enkrat naj te vidiš, da boš delal kaj takšnega! Vi Marijana in mati, pa samo še enkrat poskusita narediti z mojim možem kaj takšnega!" Klinar je osupil: nikoši še ni videl, da bi žena nastopila tako energično in obenem lepo. Da bi ona povedala en cel stavek, ne da bi poleg jecala in mencala, tega še ni doživel.

Cudno, tudi Marijana je bila tisto. Tiho pa ni bila mati in tako se je zgodilo, da je beseda dala besedo. In že je bil v hiši običajni vik in krik. Vse tri ženske so se drle druga na drugo. Klinar je močil. Nerodno mu je bilo zavoljilo Marijanu, ki je bila dobra z njim, nerodno pa mu je bilo tudi zavoljilo žene, ki se je potegnila za njegovo moško čast. Zginil je v drvarnico, priprl vrata in na skrivaj, da niso videli domači skozi kuhinjsko okno, tiho cepil drva.

Ker se mu je laž ponesrečila, se je bal, da ne bi s svojim delom razburjal razjarjenih hišnih duhov. Skusal je, da bi ugordil obema strankama. Ce ni bilo žene doma, je opravljal vse dela na vrtu in v hiši. Da bi slikal, na to pa nekaj časa še misliti ni upal. Toda bil je zadovoljen: tičal je v nekakšnem spokojnem čakanju.

(Dalej prihodnjic.)

Vela potegavščina
Kdor zna kolikočaj hladno misliti, ve, da bi bilo blaznost naročiti pol drug milijon raket! To reje sto tisoč več, kot pa šteje sedaj vsa ameriška armada. In recimo, da bi Zed. države res poslale na kakšno fronto pol drug milijon vojakov, mars

DRAMA IN GLASBA

Uspešna prireditev Proletarju v prid

Klub št. 1 JSZ je imel v nedeljo 2. marca letos povsem uspešno prireditev v dvorani Slovenske narodne podporne jednote na 2657 S. Lawndale Ave. v Chicagu z zanimivim mešanim sporedom, ki se je posrečil domala v vseh točkah, zlasti pa že, če imamo pred očmi dejstvo, da so bile mnoge sodelujoče osebe to pot prvič na odru.

Na sporedru je bila šaljiva enodejanka "V posredovalnici za služkinje", ki je prosto posneta po E. Klavžarju, prva na vrsti.

Lastnico tiste posredovalnice Terezijo Pelko je dobro in brez zatikljajev igrala Angela Zaitz. Obnašala se je tako, kakovor se spodobi taki osebi. Zdaj se mi je, da se je Angela dobro vživel v svojo vlogo, kar je, če kaj vem, ena najpopolnejših in menda tudi najtežjih nalog pri igranju. Fanny Sir je v tej žurki na vso moč gizdava služkinja. Igrala jo je naša živa mladenca Marya O-mahanen. Vloga je bila v dobrih rokah. Tudi sobarica v vratarju je bila v dobrih rokah. Udeleženec je bil zato zadovoljilen.

V četrti programni točki je bila podana šaljiva enodejanka "Risen From The Ranks". V tej so igrali Jack Grosler, Mary Omahan, Oskar Godina in Joseph Drasler. Burke je ugašala ljudem in Oskar je bil kot Mr. Millionbucks v svojem elementu.

Spored je zaključila "Sava" pod vodstvom svojega učitelja Jakoba Muhe s pesmima "Na vasi fantje pojego" in "Prebijenjem duhov". Obe pesmi sta bili dobro zapeti. Le zdaj pa zdaj se mi je zdel prvi sopran malce premočen.

Udeleženec je bila zadovoljiva. Ali lahko bi bila še boljša. Prebitek je namenjen Proletarju v korist. — Z. N.

Lubetov koncert in Čitalničen spored v Clevelandu uspešna

Dne 2. marca je imel v SND na St. Clair Ave. v Clevelandu koncert John Lube, ki poseduje zelo prikupen bas-bariton in ga izborno obvlada. Nastopil je tudi kvartet pevecov Samsa, Brada in John Lube. Udeleženec je bila obilna.

Jako fino je izpadla isto nedeljo tudi prireditev Čitalnice Slovenskega delavskega doma v Collinwoodu. Dvorana je bila napolnjena in spred izbornem.

Slovenski glasbeni festival v Chicagu</p

• • KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE • •

KOMENTARJI

Amerikanski Slovenec daje katoličanom za vugled komuniste, češ, glejte, kako so od poenostavili v "Slovenes". Dajte se kolonar v Enakopravnosti nadeja, da bo morda omenjeno stvar popravil Louis Adamič sam, ako ni tudi on "mednarodno zaveden". Sedaj je on ameriško zaveden, a pred nekaj leti so ga komunisti smatrali za svojega sotopnika in jim je tudi pomagal. Sicer pa to, da kak ameriški kolonar imenuje Adamiča "This Slovak Kid" Slovencem nič ne škoduje in tudi koristilo bi jim ne, če bi bil namesto "Slovak" zapisal "This Slovene Kid!" — J. P.

Urednik Am. Domovine upa, da se Hitlerju ne bo posrečilo dobiti Jugoslavije na svojo stran, nego se mu bo skupno z Grčijo, Turčijo in Anglijo postavila po robu. Toda že par tednov predno je tisto zapisal, so ministri v Beogradu, na povratku od Hitlerja, izjavili, da jim je za prijateljstvo z osiščem, kateremu bodo ostali zvesti; tako bo Jugoslavija ohranila mir, so rekle "četudi bo treba žrtev za to."

Enakopravnost se norčuje na račun tistega slovenskega časopisa, "ki nas že 25, 30 let uči 'mednarodne zavednosti', dočim našo lastno slovensko zavednost smeši ob vsaki priliki." — Gre se namreč radi Louisu Adamiču, ki ga je kolonar Herb Graffis označil s "This Slovak Kid!" Graffis Adamiča laskavo omenja, ne pozna pa razlike med "Slovak" in "Slovene". In ker je ne pozna, je po mnenju pisca v Enakopravnosti krivo tisto naše časopisje, ki nas uči mednarodne zavednosti in "smeši slovenstvo". "Enakopravnost", oziroma njen kolonar je v tem oziru strašno v zmoti. Nihče ni pobijal petolizniškega avstrijsk-jakinstva in hlapčevstva med Slovinci v Ameriki bolj kot lišti "mednarodne zavednosti". V onih klerikalnih naselbinah, v katere ni naš tisk "mednarodne zavednosti" nikdar more prodrati, so Slovinci se danes znani pod označbo "Austrians". Saj je tudi "Enakopravnost" pomagala v širjenju "mednarodne zavednosti" in s tem slovenski zavednosti z negovanjem raznih kulturnih aktivnosti. Njenemu kolonarju bi to moral biti znano. Znano bi mu lahko bilo, da je SNPJ s svojim slovenskim imenom razglasila pomen besede "Slovene" tudi med drugorodce. Slovincem pa smo vedno dopovedovali, da niso "Kranjci" ali kaki "grainerji", ali "Austri-

Nabožne slike pomenijo v Sloveniji sijajne dohodke za tiste, ki jih prodajajo. Na primer samostan na Brezjah, kajti svete podobe so kaj vredne le, če pridejo iz duhovniških rok in so "žegnane", ne pa iz "judovskih". Iz "A. S." citiramo tole:

BREZIJSKA MARIJA V SLOVENSKIH DOMOVIH

Ljubljanski "Slovenec" poroča, da slovensko ljudstvo zelo kupuje slike Marije Pomagaj z Brezij. Slike so večjega formata za obesiti na steno. Te slike je izdal vodstvo Marijinih družb v Ljubljani. Kmalu ne bo slovenske katoličke hiše v Sloveniji, ki bi ne imela brezijanske Marije pod svojo streho. Veliko zanimanje za brezijansko Marijo je zavladalo tudi na jugu države, kjer je naseljenih več slovenskih družin. Samo v Beograd so naročili nad sto takih slik. — Tako si Marija brezijanska osvaja slovenske domove.

Rev. Trunk piše o strahu pred nalezljivostjo... Skoro vsak dopisnik že pričenja svoj spis z "Naj še jaz opisem, kako je bilo, ko sem hodil v solo...",

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrti leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

KAKO IZTIRJAVATI CLANARINO?

Unija jeklarskih delavcev (CIO) v Garyju, Ind., se je pred par tedni odločila primorati delavce plaćavati članarino z masnim piketiranjem pred vhodom. Kdo je ni imel plačane, jo je moral poravnati na licu mesta, ali pa iti domov in izgubiti işt. Poskus se je obnesel, ker je z unijo sodeloval pri tem župan s svojo policijo. V Chicagu, pred tovarnami Swift kompanije, pa je bil učinek drugačen, ker je načelnik policije izjavil, da bo ščitil pravico iti na delo vsakemu, pa če je član unije ali ne. Gornje je slika piket SWOC v Garyju.

pravi on. Ta nalezljivost bo minila, kakor je dopisnikovanje ne morejo najti dovolj hudih besed, dasi se nista čisto nič spremenila. Le klerikalna "ljuna" se je zasukala. A ko se linija spet vrne kamor je prej držala, pa bo ton pisave spremenjen. Čisto lahko se zgodi, da bodo Hitlerja oglašali za "preroditelja" Jugoslavije, čim se vlada v Beogradu pridruži osišču v znamenju "bratskega sporazuma".

Nabožne slike pomenijo v Sloveniji sijajne dohodke za tiste, ki jih prodajajo. Na primer samostan na Brezjah, kajti svete podobe so kaj vredne le, če pridejo iz duhovniških razmer. Sedaj pa opisujejo spomini. Pač znamenje staranja. — J. P.

Nekdo je kriv! — Ko je pred par tedni v Georgiji padlo na tla letalo, in je bilo v tej nesreči precej potnikov ubitih, ostali pa težko ranjeni, so v kongresu in v tisku zavili, da je teh nesreč preveč, kriv pa jih je Roosevelt vsled političnega žongliranja z letalstvom. Ljudje so z očitki silno radodarni. Tiste nesreče je Roosevelt prav tako kriv, kakor predlanski sneg. Komur je za izpolnjevanje varnosti v letalstvu, ne bo vall krvido za vsako nezgodno na predsednika, nego jo iskal pri korenini. To, da celo kongresniki in senatorji zvršajo vzrok za katastrofo na napacen naslov, ni za njihovo "demokracijo" nič prida spravcevalo.

V Zagrebu so zvišali cene plinu, stanovanjski in razne druge davke, da je življenje v tem mestu za revnejše sloje čezdalje težje. Ampak — kriva je vojna, dasi Jugoslavija ni še v nji. Eni trdijo, da je vzrok poslabšavanja razmer v Zagrebu hrvatska avtonomija, tretji pa, ker Hrvatska ni še popolnoma neodvisna od Srbije.

Senator Schwartz iz Wyominga je v zvezni zbornici ostopil kritiziral brezkončno debato, ki se vrsti o Rooseveltovemu načrtu za podpiranje Anglije. "Mi s tem besedičenjem, ki traži uro za uro, dan za dan, ubijamo čas, medtem ko Nemci v istem času ubijajo v Angliji ženske, otroke, stare ljudi, bolnike in pohabljence. In ko opravijo svoje delo tam, pridejo drugi na vrsto." — V Berlinu pa je nemški propagandni urad odgovoril na vprašanje novinarjev, kaj vlada misli o ameriški pomoči Angliji, da se je Nemčija nič ne boji. Kajti Američani (na odgovornih mestih) le veliko žlobudražajo, dočim Nemčija dela kot da je vse prebivalstvo en sam človek, pravi nemška propaganda. Najbrže te izjave nemških vladnih krogov niso samo propaganda; izgleda, da je v njih priljčno resnice.

Winston Churchill je v parlamentu pojasnil, da je bilo v 16 mesecih vojne ubitih od sovražnika vsepošvad samo 60.000 Angležev, izmed katerih tvorijo polovico civilni prebivalci, ostala polovica pa vojaštvo. To je v primeru s prejšnjimi vojnami malo, ako so njegovi podatki resnični.

Haile Selassie morda postane spet cesar Etiopije. S posmočju Angležev je že velik del dežele spet pod njegovo oblastjo. Od glavnega mesta Addis Abeba ni več daleč. Pravi, da ako se mu Italijane posreči spoditi, bo v bodoče Etiopijo vladat s pomočjo angleških sestovalcev, ker jo hoče modernizirati, da postane civilizirana v vsakem oziru. S tem zelo veliko obljublja.

USSR troši tretjino svojega celokupnega proračuna za obrambo, to je, za oboroževanje,

ta za podpiranje Anglije. Tja prihajajo pod označbo "mater", ki se bore za obvarovanje miru. FBI preiskuje, kdo plačuje stroške teh stotin žensk, ki rogovljijo že več tednov v glavnem mestu. Ena njihovih yoditeljic je znana fašistinja Elizabeth Dilling iz Chicaga. Lucas pravi, da so ga pred njegovim uradom zmerjale z "izdajalec" in mu tudi fizično grozila, ker podpira Rooseveltov načrt. Ena se je vrgla k njegovim nogam, mu objela koleno in začela moliti za mir, in pa da mu Bog da pravo pamet, da bo glasoval proti predlogu 1776. Vrh tega ga protiangleška propaganda tako bombardira s pismi in brzovaji, da impeli privatnega tajnika najeti še osem drugih pisarniških moči, ki odgovarjajo na korespondenco. Življenje v Washingtonu torej tudi za senatorje ni samo zabava.

George J. Cvetk iz Harrisburga, Pa., star 33 let, je mnogo vagabundiral po deželi. Na cestah si je od prijaznih avtov izprosil, da so ga vozili na svoji poti, pri tem si je dobil njihove simpatije in se ustavil pri tem ali onem, toda še kdaj pozneje, ko se je uveril, da je le ženska doma. Navadno je vsako oropal, 29-letna Catherine Pappas pa tudi ubil, ker je menda ni mogel drugače ustrohati. Izsledili so ga po njegovih pisav. Priznal je, da je rope izvrševal v štirih vzhodnih državah. Živel je revno in stanoval v najslabših hotelih, pravi poročilo. Te vrste zločinci, kot mnogi drugi, so socialen problem, kajti policiji in sodniki ga ne bodo nikoli rešili.

Ječa navsezadnjene ni tako slava, ako človek nima drugega doma, je dejal Eric Blomberg v Kansasu. Star je že 87 let. Pred 14. leti je bil osojen na eno leto zapora in na globo ter stroške v vsoti \$63.35, ker se je v prepisu poslužil nevarnega orožja. Ko je prvo leto zapora prestal, je izjavil, da globe ne more plačati. Pridržali so ga v ječi in pozabili nanj. Letos — po štirinajstih letih so vzeli ta slučaj v pretres in sklenili, da bi moral biti stari Blomberg že davno prost. Izpustili so ga. A pozno zvečer se je vrnil k šeprifu in pojasnil, da nima nikogar, h komur bi se mogel začeti. Naj mu torej poskrbi stan on. Poslal ga je nazaj v celico. Tako pravi vest iz Washington County v omenjeni državi. — Takih Blombergov je stotine in tisoče. Ko imajo enkrat za sabo ječo, jim je težko kdaj odpri pot do kam drugam, ker jih tudi v delo nikam ne ma-

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

tridesetimi milijoni delavcev, ki so zaposleni? Stavk je torej razmeroma malo in nastajajo vsled trme delodajalcev, ali pa vsled pomanjkanja razumevanja za sporazum na obeh stranah, pravijo uradniki v vladnem OPM.

Winston Churchill je v parlamentu pojasnil, da je bilo v 16 mesecih vojne ubitih od sovražnika vsepošvad samo 60.000 Angležev, izmed katerih tvorijo polovico civilni prebivalci, ostala polovica pa vojaštvo. To je v primeru s prejšnjimi vojnami malo, ako so njegovi podatki resnični.

Haile Selassie morda postane spet cesar Etiopije. S posmočju Angležev je že velik del dežele spet pod njegovo oblastjo. Od glavnega mesta Addis Abeba ni več daleč. Pravi, da ako se mu Italijane posreči spoditi, bo v bodoče Etiopijo vladat s pomočjo angleških sestovalcev, ker jo hoče modernizirati, da postane civilizirana v vsakem oziru. S tem zelo veliko obljublja.

USSR troši tretjino svojega celokupnega proračuna za obrambo, to je, za oboroževanje,

rajo, še manj pa človeka, ki je star 87 let.

George C. Kutuzović je imel v svoji sedanji službi že mnogo neprilik in otepanja. Upravlja otroško zavetišče Hrvatske Zajednice v Des Plainesu blizu Chicaga. V njemu je 126 otrok v starosti od 3 do 18 let. Pred leti so ga iz te službe skušali ob vsaki priložnosti vreči komunisti, ker se jim je izneveril, in pa hrvatski katoliški duhovniki, člani HBZ, ker je nasprotoval uvedbi obveznega cerkvenega pouka v zavetišču. Lani se je Kutuzovića lotil vsled tega tudi čikaški nadškof Stritch, češ, da je to edini zavod te vrste v njegovih nadškofijskih krajih, kjer se otrokom ne nudi obvezne krščanske vzgoje. Kutuzović je moral vsled nagibanja glavnega odbora HBZ nazaj-k materi cerkvi posvetiti in otroci zavetišča so doblivali oziroma dobivajo verski pouk, ne nekaj let v bližnji katoliški župnijski šoli. Zadnje slavje-zavetišča se je vrnilo popolnoma po "katoliških obredih". Pred nekaj tedni pa je šel George Kutuzović v ospredje borbe proti spremenitvi

bližnje okolice v nočne lokale. Skoro tik zavetišča je namreč izberno, modernizirano cestno križišče, ki je kakor nalaže valba za ustanavljanje "nočnih klubov", salunov in sličnih zavetišč.

"**I Slobodna Reč se 'prodaja!'**" Tako vzklikajo "Radnička Borba" v Clevelandu v poročilu, da se je srbski list "Slobodna Reč", ki je veljal za komunističnega, financiran od hrvatskih komunistov in tiskan v njihovih tiskarni, "prodal". Namreč, spremenil je lastnika in izjavlja, da bo v bodoče služil vzgojjanju srbskih delavcev, da postanejo dobri državljanji... se boril za demokracijo, človeške pravice, za mir, za obrambo te dežele in take stvari. Well, "blitzkrieg" ima vsake sorte muhe. Ena teh je, da se ekstremno komunistični list zapodi iz revolucionarstva v šovinizem, "pa šta čemo?"

KNJIŽEVNI VESTNIK

CANKARJEV GLASNIK

V februarški številki Cankarjevega glasnika, ki je dosegla sem koncem minulega tedna, ima njegov urednik Etbin Kristian mojsterni ugovornik z naslovom "Pobatanje", ki je vreden, da ga čita vsakdo, posebno oni, ki so zaslepjeni z nacijsko propagando, pa se tega niti zavedajo ne.

Ivan Jontez je v nji zastopan s črtico "Zapravljena pravica" in z nadaljevanjem pregleda nad naslovom "Slovenske ustanove v Clevelandu". Dalje je v nji urednikov članek z naslovom "Herbert". Opisuje angleškega laborita Herberta Morrison, o katerem ugotavlja, da je menda najpopulnarnejši član angleške delavške stranke. Milan Vukasović je zastopan s satiro "Basni", Fr. S. Tauchar s črtico "Z dežele v mestni hrup". A. Debeljak s spisom "Zal žene" in več pesmami, E. K. s povestjo "Mati Marta", ki je v tej številki končana, poleg tega gradiva pa je nekaj krajših informativnih in drugih stvari. Naslov C. G. je 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O. Naročnina je \$3 na leto, \$1.50 za pol leta.

MLADINSKI LIST

Mladinski list, ki ga izdaja SNPJ, ima v marčni številki naslovno sliko v barvah. Je jasno mikavna. S spisi v slovenščini so zastopani v nji Katka Zupančič, Tone Seliškar in Ivan Jontez, v angleščini pa Louis Beniger, Ann Medvešek, Helen Ambrožič, Mary Jugg, Ernestine Jugg, in poleg teh veliko Stevilo dopisnikov iz vrst članstva mladinskega oddelka. Tuji ribi mladih članov je precej v tej, kot jih je bilo v prejšnjih številkah. Mladinski list

stane \$1.50 na leto. Naročna se pri SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

THE AMERICAN SLAV

Revija gornjega imena, ki izhaja v Pittsburghu, Pa., kliče v marčni številki v svojem uvodniku Poljake in Čehi, da se naj zadržijo za sodelovanje tudi u Ukrainci, ne pa samo med sabo. Urednik te revije, piše se John H. Pankuch Jr., je najbrže rusinskega pokolenja. The American Slav pravi, da je edina publikacija v angleščini, ki služi vsem petnajstim milijonom Slovanov v Ameriki. To je sicer bombastično, a ker je v tej deželi lahko marsikaj svoljno reči, so take trditve dopušcene. Cena posamezni številki je 20c. Naslov: Central P. O. Box 44, Pittsburgh, Pa.

Ludvik Medvešek ima rečo v nesrečah

Gornji naslov je treba razumeti tako, da je imel Ludvik Medvešek, tajnik društva Narod. št. 5 SNPJ v Clevelandu in upravnik Enakopravnosti doslej že tri avtne nesreče, in posebno v zadnjima dvema je dobil težke poškodbe, toda iz obeh prvi je bolečine prestal in okrevl, in tako se bo zgodilo tudi v tej njegovi nezgodji. Zelimo mu, da se to čimprej uresniči.

Seja kluba št. 27 JSZ

Cleveland, O. — Prihodnja seja kluba št. 27 JSZ se bo vršila

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

O DEMOKRACIJI

VIII.

Demokracija, ki se zadovoljuje le s politično svobodo, ni še nikoli preprečila plutokracijo. Sploh je niti ne poskuša preprečiti. Kakor zavezani oči se kaj rada ponaša s tisto svojo svobodo, med tem ko se bogataščvo neovirano bolj in bolj zajeda vanjo in ljudje mu z vso volilino pravico radi ali neradi garajo kakor črna živina ter ob vsem bogastvu, ki ga ustvarjajo zanj, se stradajo, da se Bogu smili.

Pri vsem tem je najslabše in najhujše to, da je človek še vedno suženj svojih strasti in svoje nevednosti.

Koder je človek v pridobivanju svojega vsakdanjega kruha odvisen od mua svojega dedajalca, ki ga sme vsak čas kar meni nič tebi nič zapoditi iz svoje delavnice na lačno cesto, tam pač ne more biti govor o kaki gospodarski svobodi, niti o resnični demokraciji, pačeravno ima še tako popolno volilino pravico. Kaj mu pomaga ta, če pa mora biti suženj tiemu, ki mu reže kruh ter ga lahko odtegne, kadarkoli se mu poljubi kaj takega?

Za demokracijo ne zadostuje samo politična svoboda. Zajno je treba še nečesa več. Poleg politične je je potrebna še tudi ekonomična svoboda. Kajti ljudje so resnično svobodni le tedaj, če so svobodni v političnem in gospodarskem oziru, in šele potem je mogoče govoriti o pravi, resnični demokraciji.

Spoštna volilna pravica pomeni politično svobodo, gospodarska neodvisnost ekonomično prostost, a obe skupaj pa pomenita popolno demokracijo.

Cim več je bogatinov deželi, tem več je neodvisnih delavcev, tem več kruhoborcev ali takih, ki se pretepa za zasluzek, in tem manj svobode, tem manj demokracije.

Pred leti je bilo v tej deželi zelo dosti poštenih, miroljubnih in domoljubnih samostojnih rokodelcev. In tedaj je bilo tudi največ demokracije tukaj. Toda novi časi prinesejo nove

vani pisatelj Louis Adamič. Izjava številka velja 50c, celoletna naročnina pa \$2.00. Izdaja je nepolitična organizacija "Common Council for American Unity" v New Yorku.

Doslej še nisem utegnil prečitati vse njene vsebine. Ali opazil pa sem, da je v njej poleg drugih izvrstnih stvari tudi zelo zanimiv opis dogodijev, ki jih je doživel naš rojak Gus Korac v Clevelandu v zvezi s pokopalniščimi sleparjami tamkaj. Kadarkom bom utegnil, bom duševno prebavil vse tvarino ter izginjati drug za drugim, dokler jih ni veleindustrija napelj popolnoma izpodrinila.

S tem je tudi demokracije čimdalje manj v deželi. Ljudstvo pastaja v ekonomičnem smislu manj in manj samostojno. Voli si vlado in zastopnike. To je res. Ali bogatin mu postavlja ljudi svojega misljenja z kandidate.

Armed industrijskih tlačnikov in sužnjev se večajo, rastejo. Ali obenem narašča tudi moč bogatinskih krogov, ki so največja zapreka ekonomični svobodi in resnični demokraciji. Temu seve ne more biti drugače, dokler se sedanj sistem bistveno ne izpremeni in industrijska samopasnost ne zajezji.

Toda zdi se mi, da ni v nemški vojski več tiste žilavosti, ki jo je bilo opažati lani. Vse kaže, da je sedaj strah, ki pomaže Hitlerju. Ce se ne motim, se bo Hitler potem, ko se vojni požar razsiri po celem svetu, hudo opekel ter zadušil v njegovih plamenih.

MOJ BESEDNJAK

Veliko število naših ljudi bi bilo zvedelo, kaj je z mojim besednjakom, o katerem sem bil še decembra meseca uverjen, da pride na svetlo ta meseč.

Brez demokratičnega duha se le zamenjava tiranstvo kakuge poedinca ali kakke pačnice ljudi z onim kolebajoče in vihavje večine. Toda to ni prav nič boljše od onega, ki ga na domača.

Precitajte tiste vrstice in pospešite izdanje mojega besednjaka s svojo dobro voljo! Delelo je vredno vaše podpore v polni meri.

Drobiz našega kluba

Chicago, Ill. — Priredba klubu št. 1 JSZ, katera se je vršila v nedeljo 2. marca je zelo dobro izpadla. Udeležencem je bil predvajan program, ki je bil vreden vstopnine. Igra v "Posredovalnici za služkinje" je bila za sedanje čase primerjena kakor naša. Kljub velikemu vrišču v časopisih koliko je dela, je še zelo mnogo ljudi brez služb ter so posredovalnice za delo še zelo dobro obiskane, kakor je bila obiskana ona na našem odu.

V posredovalnicah pa je, kakor je bilo v tej igri. Zelo neradi zgube klijente, pa jih pošiljajo na delo v katerih nimajo znanja, ter tako povzročajo pritožbe, kakor se je v tej igri pritožila neka gospa čež nevešča kuharica, katera ji je bila poslana skozno osredovalnico.

Igra je bila zelo dobro izvajana, in naša dekleta, ki so vse stare znanje pri klubu, so se zelo dobro postavile.

Poleg prej omenjene igre in igre v angleščini, ter nastopa Angele Calugi, mnogo občajoče mlade pevke, in nastopa zborov Save, sta bila na programu tudi dva govornika. Joseph Martinek, znani češki socialist, ki je nedavno predaval v klubu št. 1, je imel kratek in zelo dober nastop. Omenil je med drugim, da je prišel na to priredbo največ vseled Etbinu Kristanu, s katerim sta prijatelji ter da smo na istega Slovensci lahko ponosni. Vselej, kadar vidim s. Martineka, se mi zdela, da vidim tiste male lepo urejene čehoslovaške države, katere sedaj že dve leti ni več na zemljevidu. Sodr. Etbin Kristan, ki je bil burno pozdravljen, je imel daljši govor in sem, kakor vselej prej, ujal nekaj kar navadno spravim od vsakega govornika. Naj omenim pri tem, da bi si zelo rad zapomnil ves govor in ga ohranil za poznejši čas, kar se mi ne posreči. Take imam navadno, da si zapomnim le gotovi najvažnejši del. Tiste besede, katere se mi zde najbolj zanimive in pomembne. Lansko leto, prav nekako v tem času, ko je govoril na priredbi kluba št. 1,

Kak pa ponudba! Naš Servel, PLINSKI refrigerator sam doprinese dobit v vaš lastni kuhinji!

Tu je vaša prilika, da doživite vse Servel udobnosti. Lahko imate dosti ledeni kock. Lahko vidite, kako drži Servel živila sveža, okusna in zdrava. Na lastno roko boste spoznali, kako presestljivo je nizka cena za pogon plinskega refrigeratorja.

In ugotovili boste, zakaj je Servel drugačen. Zmrzalni sistem Servela nima nikakih premikajočih se delov, ki bi prhli iz reda, ali se obrnili. Malo plinska priprava opravi to delo. Najboljši pa je, ko je Servel absolutno TIH, nikoli niti najmanjšega roporta.

Dokažite si to sami sebi s tem, da se poslužite zdaj naše ponudbe. Samo idite v najbližji Peoples Gas urad ali telefonično Wabash 6000. Ali pa vprašajte svojega najbližjega Servel trgovca. Ponudba samo za omejen čas, torej storite takoj.

SERVEL, plinski refrigerotor, o katerem govoriti vse Amerika. Ostane tih, traja bolj dolgo. Prepridajte se v svojem lastnem domu za 60 dni.

sem si zapomnil slednje pomembne besede, katere je omenil tudi letos: "Napredek delavstva je zelo počasen in težaven. V celi zgodbini je bilo tako, da je napravilo en korak naprej, potem korak nazaj, ali je korak naprej, potem tri korake nazaj." Koliko resnice je v teh besedah posebno v današnji dobi!

V letosnjem njegovem govoru se mi je dopadlo razlaganje, ki se vrši sedaj med fašistično Evropo in Anglijo. Za spraviti na stran, da gotovo ne pozabim, pa sem odložil Kristanovo opazko o svojem očetju, kateri je na sv. Rešnjega telesa dan, ko je šla procesija mimo njegove hiše, postavil med sveče na oknu podobe bolgarskih upornikov. To so bili čudni svetniki, je rekel na pol v šali, katerih imen ni bilo v nebesih, niti niso slovela na zemlji.

Zeleti je, da bi s. Kristana še mnogokrat slišali. S programom, kakršnega smo imeli na tej priredbi, je bilo občinstvo gotovo zadovoljno.

Se nekaj. Na tej priredbi sem pobiral vstopnine na stopnicah pred dvorano. Tako mi je bilo mogoče vjeti tudi kakšno izven programa. Zdi se mi, da je bila najboljša tista "striča Peglarja, ko se je v družbi nežnega spola vračal zadovoljen iz spodnjih prostorov ob času odmora in so mu ženske potožile, da je preveč stopnici, ter bi bilo kruto in manj človeško kot je bilo pred tisoč leti. Čitali smo, kako so sežigali čarovnice in krivoverce. Danes začnejo hiše z bombami, v katerej zgore cele družine v otročem vred, ţe prav ni čarovnic in krivovercev v hiši.

Predavanja o takih in sličnih predmetih niso samo zanimiva temveč tudi poučljiva. Zeleti je, da bi jih članstvo kluba, kakor tudi zunanjji prijatelji in somišljeniki bolje posečali.

Anton Zaitz.

POLITIKA NACIJEV PRODIRA NA JUGOVZHOD BREZ VOJNE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

prid Nemčije in za poraz Velike Britanije.

Jugoslavija v stiski

Z nemškim okupiranjem Bolgarije je prišla v zelo otežčen položaj tudi Jugoslavija. Prej je mejila Nemčija ob nji samo ob mariborski-jeseničini, sedaj pa objema osrednje vso Jugoslavijo, razen krateke meje ob Grčiji. Kaj naj storiti?

Vlada v Beogradu popušča Nemčiji korak za korakom in se enako stopnjeva pogreza v njeni žrelo. Je pa v armadi nekaj ponosnih srbskih oficirjev, ki so rajše za vojno z Nemčijo in časten poraz, kot pa da se ji bi moral udati brez vojne, kot so Ramunc in Bolgari.

Negledje, kaj stori Jugoslavija, Nemčija je sedaj gospodarica Balkana. S tem je urenila svoj star sen. Da li si ga bo tudi ohranila, pa je odvisno od končnega izida vojne med njo in Anglijo.

Paul Vesel preminul

Cicero, Ill. — Tu je dne 5. marca preminul 80-letni roják Paul Vesel, rodom iz Ribnica. Vsi, ki ga poznajo, vedi, da je bil v resnici Vesel ne le po imenu nego tudi po svoji naravi. Dokler ga leta še niso tolko zdela, in tega je komaj par let nazaj, ste ga videli v druščinah in na prireditvah, na katerih se je zabaval prav takoj kakor pred leti. Njegov priimek mu torej ni bil dan brez vzroka.

Pokopan je bil civilno zadnjo soboto na Woodlawn pokopališču. Njegovi prijatelji so mu nanosili k rakvi dva avta cvetja in njegov sprevod je bil časten. Pokopnik zapušča dve hečeri in tri sinove. — Tem in drugim njegovim sorodnikom iskreno sočutje. — N.

Soc. stranka v Chicagu apelira za prispevke v vzdrževalni sklad

V pismu z dne 1. marca apelira predsednik finančnega odseka soc. stranke v Chicagu na druge in somišljenike, da se jim obvezali prisjevati gotovo sveto mesечно za kritje rednega proračuna. Ta znaša \$250 na mesec za najemnino urada, plačo organizatorja in razne druge izdatke. Pravi, da potrebuje stranku v Chicagu 30 prispevateljev po \$5 na mesec, 50 po \$2 na mesec in 100 po \$1 na mesec. Sedaj prejema od onih, ki so se obvezali pomagati po omenjeni lestvici, le \$56 na mesec.

Naslov: Socialist Party, 459 Randolph St., Chicago, Ill.

Delo za Rdeči križ

V češki podružnici prostovoljev Rdečega križa se izdela tisoč komadov oblek in 20 tisoč komadov raznih obveznih prirpan na dan v prid ameriškega rdečega križa, poroča Mrs. Davis, ki zaenja apelira za še več prostovoljev. S temi potrebnimi pomaga Rdeči križ najbednejšim v prizadetih deželah po svetu in bolnikom ter ranjencem. Glavni del teh aktivnosti vrši sedaj v Evropi.

Obletnica "La Parole"

Italijanski socialistični list La Parole je prošli mesec domenoč 33. leta izhajanja. Ob tej priliki so mu sodruži in somišljeniki aranžirali banketno prirpolje, v namenu, da mu pomagajo v dohodku. Pozdravljajo poslali mnogi, ki so v borbi proti fašizmu in socialnim krvicam, med njimi celo vrsta graditeljev ameriškega socialističnega gibanja, izmed katerih pa ni nikje več v današnjem S. P. radi njene izolacijskega stališča. La Parole je glasilo italijanske autonome socialistične federacije. Ločila se je od S. P. leta 1939. Urad federacije in glasila je v New Yorku.

La Parole je v borbi proti Mussolinijevim agentom, ki zastrupljajo s svojo propagando za fašizem Italijane v Zd. državah, delajo za unije in za socializem.

Blamaža Italije

Italijanska armada je udrila v Grčijo 28. oktobra lansko leto. Mussolini je bil prepričan, da bo novembra že v Atenah in Solunu. Toda namesto tega so Grki vrgli italijanske čete nazaj v Albanijo in jim že peti mesec prizadevajo velike izgube.

Italija je velesila, ki steje 43.000,00 prebivalcev, Grčija pa samo 7.000.000. Nu, kar ni zmoglo proti Grkom 43 milijonov Italijanov, se bo morda posrečilo 80 milijonem Nemcov.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

APRIL

CLEVELAND, O.—Koncert "Zarje" v nedeljo 6. aprila v SND na St. Clair Ave.

MAJ

CHICAGO, ILL.—Koncert Save, v nedeljo 11. maja v dvorani SNPJ.

JUNIJ

CHICAGO, ILL.—Piknik v korist Proletarca v nedeljo 22. junija pri Kegiu v Willow Springsu.

JULIJ

CLEVELAND, O.—Piknik kluba št. 27 in "Zarje" na izletniških prostorih Federacije SNPJ v nedeljo 6. julija.

AUGUST

STRABANE, PA.—Piknik kluba št. 118 JSZ v nedeljo 17. avgusta v Drenikovem parku.

NOVEMBER

CLEVELAND, O.—Koncert "Zarje" na Zahvalni dan v četrtek 20. novembra v SND na St. Clair Ave.

Kjer JSZ kluba nima, pristope vanjo direktno. Članarina za člane at large je \$1 na leto.

Listen to

PALANDECH'S YUGOSLAV-AMERICAN RADIO BROADCAST

Every Saturday, 1:30 to 2:30 P.M.

STATION WHIP

1480 kilocycles

(First Station on Your Dial)

• Featuring a program of •

Yugoslav Folk Music

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ie) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

J.S.F. Executive Meeting

At its initial meeting held last Friday, the new J. S. F. Executive Committee made a number of sweeping decisions regarding future functioning of the Yugoslav Socialist Federation (now unaffiliated with the national Socialist Party), the JSF Educational Bureau (Prosvetna matica), and the Yugoslav Workmen's Publishing Company, which publishes Proletarec, The American Family Almanac and The May Herald.

To facilitate smoother functioning of these various organizations it was decided to save both time and effort by transacting all business concerning them under one agenda. Instead of two or three meetings a month as heretofore, one well-planned meeting will suffice. Inasmuch as all three groups are closely related, this streamlining will undoubtedly prove beneficial in more ways than one.

Hereafter, the first Friday of each month will be considered as the regular J. S. F. Executive Committee meeting date.

Last Friday's meeting was attended by all newly-elected officials except one whose absence was due to sickness. They are: Philip Godina, Frank Zaitz, Fred A. Vider, Joseph Drasler, Angela Zaitz, Frank S. Tauchar, Anton Zaitz, Ivan Molek, Joseph Oven, John Rak and Charles Pogorelec, Executive Secretary. Absent was Kristina Turpin.

A suggestion for broadening the Educational Bureau committee, which has been proposed by a number of members through the columns of Proletarec, was taken under consideration by the Executive Committee. It was the consensus of opinion that an organization like the Educational Bureau with its wide-spread membership positively needs representation in territories like Detroit and Cleveland, and it was therefore decided to invite two more members on the committee — John Berlitz, of Detroit, and Frank Cesen, of Cleveland, both active capable men in cultural activities.

Recommendations for a Youth Committee planned at the last Convention will be brought in for consideration at the next meeting.

Plans for reviving our Branches in Milwaukee and Waukegan were discussed, and the advisability of organizing agitational tours covering Detroit, Cleveland, and nearby localities were considered. Also, plans for a Proletarec Sustaining Fund campaign. Something in the order of a dollar campaign which "Big Tony" Tomicic, of Oakland, Calif., has started in Proletarec recently. No definite decisions were passed on either of these propositions at this first meeting, however, but they will all remain on the agenda and be carried out throughout the summer.

Lowered assessment dues for JSF members, in force since our Federation became independent, it was felt by some members, is a good inducement that should be used immediately in seeking new members for our Branches.

Preliminary work to publishing the 1941 "May Herald" is well underway. The present edition will contain an English section, as usual, and not a stone will be left unturned to roll up record sales this year. Wide-spread advertising campaigns will be employed.

At this meeting officers of the Yugoslav Workmen's Publishing Company were elected as follows: Joseph Oven, Pres.; Fred A. Vider, Vice-Pres.; Charles Pogorelec, Sec.; and Philip Godina, Treas.

Inflation

The favorite excuse of American big business in its present refusal to agree to long-overdue wage increases in the major industries, is that they might result in "inflation."

This is, in effect, an attempt to tie wages and prices together—a threat to make price increases a condition of granting wage increases.

So far, the only "inflation" in evidence is the inflation of profits. Wage increases, labor contends, would reduce and remedy this lopsided and unhealthy inflation. They could be paid from the present huge profits, without any need for price increases.

Profiteering industrialists are raising the bogey of inflation to distract attention from labor's claim to a share of their profits. They are trying to bulldoze the government into their refusal to raise wages or approving of their price increases.

But the real choice is not between low wages and inflation; it is between inflated profits, on the one hand, and a healthier distribution of earnings on the other.

—Union News Service.

GET YOUR MONEY'S WORTH

If you want to get up-to-the-minute tips on how to judge quality in any goods you buy, listen in on Consumer Time, Saturday mornings at 11:15 Eastern Standard Time. The Red Network of the National Broadcasting Company carries this program, which is sponsored by the General Federation of Women's Clubs and the Consumer's Council Division of the Department of Agriculture. Meanwhile we have gathered some helpful information on furnishings, food, and clothing.

HOUSE FURNISHINGS

You want mattresses to stand up under long wear. Look for the labels on mattresses. They should tell what fiber has been used, the grade of the fiber, and whether or not the material is new or reclaimed. Best hair mattresses contain hair from the horse's mane and tail. This makes a soft and durable mattress. Cheaper hair mattresses are filled with hog's hair. This has a tendency to mat and become hard. Cattle tail hair mattresses give off an offensive odor

during damp or hot weather. Avoid them.

Hair mattresses are expensive in top flight quality. Cheaper ones are less satisfactory than good cotton mattresses. A good rule is to favor a cotton mattress whenever its price range overlaps that of another type of mattress. Kapok makes a soft mattress but it has a tendency to break down into dust particles.

CHOOSING EGGS

Four grades may be found on the carton seals of eggs graded according to Federal Government quality standards. These are: U. S. Special, or Retail Grade AA—use for convealescents. U. S. Extra—top grade in most markets—use for breakfast eggs.

May be marked Retail Grade A. U. S. Standard—satisfactory for cooking. U. S. Trade—suitable for cooking dishes where egg flavor is not too important.

Size of eggs is important and in the graded kind the U. S. government specifies weight and size of egg in the top three grades by the words Large, Medium and Small.

THANKS TO ALL!

CHICAGO.—To that loyal host of comrades, readers and friends whose willing co-operation enabled smooth, hitchless functioning of the entire program and dance of March 2, a vote of thanks and appreciation is due.

Without assistance in preparing the plays, in selling tickets, in working at the various posts while others were enjoying themselves, the day would have been lost. Likewise, and in equal measure, appreciation is due those who made cash contributions.

(A list of which is published elsewhere in this issue.)

Boosting the Sustaining Fund of Proletarec was our aim. The goal was reached safely and a tidy sum will be realized for that purpose.

NONE BUT THE BEST!

Hold on before you plan this meal schedule for the family — it's the menu for hoity-toity dogs who travel deluxe on the S. S. America, new luxury liner of the U. S. Lines. Carefully planned to furnish variety and vitamins for the well-bred pop, the menu is a lot better than millions of the nation's jobless can enjoy.

SUNDAY

Breakfast: Diced Boiled Beef, Beef Broth, Shredded Raw Lettuce, Wheatworth Crackers.

Dinner: Shredded Boiled Lamb, Lamb Broth, Ground Raw Spinach, Soda Crackers.

MONDAY

Breakfast: Lamb Broth, Grated Carrots, Rusks.

Dinner: Boiled Fresh Codfish, Fish Broth, Chopped Raw Cabbage, Stale Whole-Wheat Bread.

TUESDAY

Breakfast: Boiled Halibut, Broth, Zwieback.

Dinner: Finely cut Medium to Rare Roast Beef, Blood Gravy, Sun-Dried Irradiated Bread.

WEDNESDAY

Breakfast: Finely cut Roast Beef.

Dinner: Roast or Boiled Chicken, and delectables no end.

Who said "a dog's life?"

Strikers Bitter At Harvester's Big Profits

CHICAGO.—Announcement by the International Harvester Corporation of profits exceeding \$23,000,000 for the last fiscal year aroused a wave of indignation last week among the 8,000 Harvester workers now striking for higher wages.

"Nothing exposes the untenable position of the company so much as the announcement of such tremendous profit taking," declared Grant Oakes, chairman of the Farm Equipment Workers Organizing Committee.

"The fact that the corporation made three times as much in 1940 as in the previous year coincides with the fact that the speed-up of the Harvester Workers has increased three fold during the recent period," Oakes said.

With the ranks of the workers at the three IHC plants on strike holding firm in the sixth week of the walkouts, other CIO unions in the Chicago area and throughout the country, sent in messages of encouragement and rallied to their support in picketing and mobilizing aid, the FEWOC stated.

National Sharecroppers' Week Celebrated

March 2nd-9th was National Sharecroppers' Week, focusing attention on the weakest link in American democracy—the Southern sharecroppers—those unfortunate whites and Negroes who till the soil they do not own.

The Southern Tenant Farmers Union, organized six years ago, is carrying on noble work in bringing to the attention of the country the miserable conditions prevailing south of the Mason and Dixon line. As unionists and workers who believe in democracy, it is time for us all to help those who, oppressed by a system of peonage and the institution of the poll tax, represent a direct challenge to American Democracy.

33RD ANNIVERSARY

NEW YORK.—"La Parola," official organ of the Italian Socialist Autonomous Federation, celebrated its 33rd Anniversary last month.

RUMOR

Rumor is a pipe Blown by surmises, jealousies, conjectures, And of so easy and so plain a stop That the blunt monster with uncounted heads, The still-discordant wavering multitude Can play upon it.

Shakespeare.

On The Book Front

FOR WHOM THE BELL TOLLS.

By Ernest Hemingway, Scribner and Sons

In "For Whom the Bell Tolls," Ernest Hemingway has told an intensely moving story of a small group of people who fought in the Spanish Civil War and of their struggle for the republic.

The story is built around a young American, Robert Jordan, who has enlisted with the Communist forces, though he does not swallow their dogma whole, because he believes that only through them can he take a real part in the fight against fascism. Jordan is assigned to a dangerous mission, to go behind the enemy lines and there, with the help of a band of guerrilla fighters, to blow up a strategic bridge held by the Franco forces.

In the mountains he meets the Spanish peasants who are to work with him. There is Anselmo, a gentle old man who hates the killing of men but "can do anything that I am ordered" for the Republic; Augustin, whose every word is a jest or an obscenity, but who, Anselmo assures Jordan, is a serious and a good man; then, Pablo, the leader of the band, a vicious, brutal drunkard, but not a fool. He understands the risk that is to be run and for a while it seems Pablo may betray his friends. But, in the end, he conquers his fears and fights along with his companions.

Years back—say 40 or 50 or 60—when our folks came to America, leaving their old country, old folks and old friends behind, there must have been much longing and dreaming in their hearts—to return to what they loved... This poignant feeling found expression in song.

These old folk-songs, full of poetry and spirit of their home-land, that we sing now are the same that were sung by them at the village "gostilina," country dances, gatherings, or in quiet evening when the young men sang their hearts out under the windows of their sweethearts.

Many times uncle Mike would reminds us, "ja, da smo pa pri Micki ali Francki zapel," when they would get together and sing old songs at a wedding or christening or some saints-day here in America.

Our Slovene immigrants flocked to places where they knew someone from the old country, and soon little Slovene communities grew and flourished, with Slovene songs making them happier places in which to live. Independent choruses (independent of church affiliation) were formed—those of which our mothers and fathers were a part—so that they could sing their beautiful songs more often and more harmoniously.

"Ljubljanca" was such a chorus in our community, and it became the favorite pastime of our folks. "Ljubljanca" was also a namesake of a river back "home," as was of La Salle "Soča" and of Chicago "Sava."

How could I go to bed on Saturday nights when "Ljubljanca" chorus gathered at our house for rehearsals? When my pleadings were in vain, it was nothing to steal down the stairs when the chorus was in session with thoughts of home and at its highest pitch, and there at the foot of the stairs marvel and listen to the singing until unheeding sleep would steal away my pleasure, and I would find myself in bed the next morning, wondering what all I missed.

It is easy to remember this happiness of our folks, and the old folks will remain imprinted in my memory forever. It seems that all these songs were born of those evenings long ago, and when I heard the famous, world-renowned "Don Cossack" Chorus sing "Those Evening Bells," it brought to mind—that is our song—it is "Večerni

fest, with wine glasses ringing merrily."

It is easy to remember this happiness of our folks, and the old folks will remain imprinted in my memory forever. It seems that all these songs were born of those evenings long ago, and when I heard the famous, world-renowned "Don Cossack" Chorus sing "Those Evening Bells," it brought to mind—that is our song—it is "Večerni

fest, with wine glasses ringing merrily."

We are slow to believe what if believed would hurt our feelings. —Ovid.

AT THE MOVIES

"TOBACCO ROAD"

Twenty-first Century Fox has made an important film version of Erskine Caldwell's famous novel "Tobacco Road." Like the book, the film tells the tragic story of the degeneration of a Southern poor-white family through unbelievable poverty. Like "The Grapes of Wrath," it is one of the few Hollywood films to recognize the existence of hunger in this land of plenty.

Hunger drives the men to madness. The people on Tobacco Road are half-starved because they are half-starved. Society has deprived them of the right to work and the right to eat. The Jeeter Lesters are so hungry they are ready to sell their children into slavery and to kill for a single sack of turnips. The hard life has made them queer. They live in filthy shacks unfit for dogs. You have seen these houses and these faces in some of Eliot Elsifon's pictures of the rural South. I doubt whether Maxim Gorky ever wrote about worse conditions under czarism. —David Platt.

The date is April 6, my pals, So fellows be sure to bring your gals.

Where? You ask with a puzzled glow!

To see Socialist Zarja's musical show.

The songs the chorus sings are but few,

But when you hear them, you'll forget you were blue.

The youngsters will render another skit

Like the last one they gave that was such a hit!

The skit will contain a solo so sweet,

Sung by Zdenka Mahnic—a Miss quite petite.

Three handsome boys who are going to roam

Sing a trio of farewell before leaving home.

The operetta is the main part of the show.

It deals with a cobbler, and tells of his woe.

It is based on a legend from fairy tale land,

That once we all read and thought was so grand.

You will recall "The Three Wishes," no doubt,

So you'll surely understand what the operetta's about.

The cast includes people well known for their singing —

There's Andrew Turkman, as the cobbler, with his anvil ringing.

Jo Turk is his wife, the quarrelsome old nag.

She's repaid in the end, and left holding the bag.

Sophie Turkman and Tony Perusek also help support the cast—

You'll enjoy every minute of it—up to the last.

The soprano voice of Mrs. Poljsak you'll hear.

With two solo songs that will bring you good cheer.

A duet will be rendered by Tony Perusek and Jennie Fatur.

That will spellbind the audience in awe, I am sure.

The chorus will sing as never before,

And never a moment will be found a bore.

The mixed chorus will sing the Blue Danube Waltz.

The audience will be thrilled and will find no faults.

The women's chorus will sing "Oh Beauteous Night."

When you hear their singing your troubles will turn out right.

The men's chorus will sing in tones low and harmonious

And will lure the audience with their music euphonious.

We shall have music to which you will dance!